

non ad alium effectum, ita & in c. 1. de militie *Vassalo*, qui contumax est, ut vassalus ob delictum, privetur feudo, non sufficit unica monitio, sed tria requiritur, at hæres absque monitione incurrit privationem, *Bald.* in *Auth. hoc amplius num. 16. C. de fideicom.*, *Ancaran.* in c. nos quidem num. 5. de testam., *Menoch. de adipisc. remed.* 2. num. 761. in fine; *Spada conf.* 276. num. 1., licet post *Massin. de confisc.* contrarium videatur sentire, *Conciol. alleg. Civil.* 79. num. 27. vers. quod eo magis; sed discussionem hujus articuli vide infra de negligentia hæredum in particulari p. 2.

20 Fallit nonò, ubi dies esset apposita gratia finiendæ obligationis, ut volo teneri usq; ad annum, hoc interim debes interpellare, *I. exempto* & denique *I. cassius ff. de act. empt.*, *Jason in d. l. si ex legati num. 14. limit. 2.*

21 Fallit decimò, ad effectum causandi malam fidem, & sic peccatum, *Hostiens. in summa de prescript.* *Jason in d. l. si ex legati nu. 14. limit. 3.*, *Baver supra p. 2: num. 5.*, quod intellige, quo ad forum conscientiæ, ubi non attenditur præsumptio.

22 Fallit decimoprimò, si dies sit apposita, causa multiplicandæ obligationis, ut in legatis annuis, *Jason supra limit. 4.*, *Alex. in l. Stichum §. stipulatio ff. de verb. oblig.*, *Salycket. in l. magnam C. de contrah.*, & commit. stip., & *Alex. in l. quoties num. 3.* & in *l. insulam nu. 17. ff. de verb. oblig.*, quia dies apponitur obligacioni, non solutioni.

23 Fallit decimosecundò, si vendor pro misit non petere, usque ad Pascha; tunc lapsus diei non sufficit, sed requiritur interpellatio; *Alex. in l. si unus §. 1. ff. de pastis*, *Jason in l. si ex legati num. 15. limit. 7. ff. de verb. oblig.*, *Baverius de mora p. 2. n. 7. Vers. 11.*

24 Fallit decimotertiò, si dies apposita es set nimis brevis, ita ut considerato opere faciendo, loci distantia, alisque circumstantiis concurrere debentibus, tempus decurrens, usque ad diem appositam, non sufficiat iudicio prudentis; tunc lapsus diei, non constituit in mora, *bon. tex. in l. si mibi §. si quis servus ff. de leg. 1. ubi & Bald.*, quia impossibilitas, vel magna difficultas excusat à mora, *I. loca infit. de verb. oblig.*, *glos. ibid. in V. tempus*; ita citatio, pro termino nimis brevi, non sufficit ad constituendum negligentem, quia nulla est, *Vanius de nullit. ex defectu citatio- nis num. 65.*, *Ubert. de citat. c. 9. num. 473.* & num. 530., & seqq., & c. 16. num. 128.

25 Limitat tamen *Baverius in tract. de mora p. 2. num. 3.*, glos. in d. §. loca in V. impossibilis in addit., ibique *Aret. num. 2.*, valere tantum in contractu bonæ fidei, aut ultimis voluntatibus; in quibus temporis angustia, sicuti, & omnis conditio impossibilis vitiat, & impossibilis infit. de hæredibus infit. glos. in V. pro non scripta, dicit id esse favore ult. volunt., secus in contractibus stricti juris, in quibus temporis angustia, sicuti & conditio impossibilis vitiat contractum, & si impossibilis infit. de inutil. stipulat.

26 Fallit decimoquartò, in locatione ad certum tempus, quia debet locator, vel conductor, si iste noluit perseverare, vel ille non ulterius protrahere locationem, interpellare, & notificare, *Bald. in l. 1. §. fin. de eo qui pro tut.*, *Jason. in l. si ex leg. causa nu. 15. limit. 6. de verb. oblig.*, qua notificatione, & interpellatione omissa datur tacita relocatio, & reconductio; *Pigant ad statutum Ferrarie rub. 34. num. 36.*, *Caroc. de locat. p. 3. declarat. 13. q. 34.*

27 Fallit decimoquinto, in facto negativo, ubi etiam si dies certa sit apposita, tamen requiritur interpellatio, ad differentiam positivi, *Pigant ad statut. Ferrar. tom. 2. rub. 127. nu. 38. V. & in omnibus*; *Vivius com. opin. p. 2. opin. 611.*, rationem affert. *Innoc. in c. extirpanda ad finem de præben.*, & dignit., quia scilicet non facta latent, facta verd, se manifestant, ut si Clericus teneatur restidere, & etiam addicta poena negativa si non resedet, ad incurriendam poenam requiritur interpellatio. *Pigant ad statu. loco supra citato. Baver de mora p. 2. num. 25.*, quam rationem improbat. *Felin. in c. 2. num. 4. de magistris*, ubi ipse limitat, quandò est apposita dies, si requiritur ministerium alterius, quia eo deficiente, alter non dicitur negligens, nec in mora, puta si dicatur (si beneficiatus non fecerit inventarium, una cum Parocho omnium suppellectilium per totum mensum Augusti, incidat in poenam decem aureorum,) in hanc poenam, non incidat, si omissione contingat ex defectu Parochi, cuius præsentia, & ministerium requiritur, quod & fusus dicam infra, de Judice negligente, & Exequatore litterarum Apostolicarum, & iterum, *Felin. d. num. 4. V. 4. limita.*, dicit. Hanc fallentiam habere locum in alio casu, quando scilicet non est notorium, quod omittens habeat, vel non habeat aliquam excusationem

à de-

Pars Prima. Artic. IV.

15

solemnitate, ita ut non oriatur actio, deinde adjecta fuisset pena per stipulationem; tunc non constituitur in mora, ad effectum incurriendi poenam, nisi per interpellationem; casus est, promittis mihi decem, cum petiero, & si non dederis, promittis poenam

I. si decem cum petiero ff. de verb. oblig., *Alberic. in l. nuda num. 2. C. de contrah.*, & commit. stip. *Alex. in d. l. si insulam num. 22. Gabriel. d. concl. 9. nu. 37. per tex. solemnem in l. nuda C. de contrah.*, & commit. stip., ubi *Alberic. num. 7.* dicit stipulationem poenæ intelligi sub conditione si petierit, non verificata igitur conditione, nec debetur poena.

34 Fallit vigesimoprimum, in fidejussore non principaliter, & insolidum, sed in subsidium, quatenus debitor non solvisset, etiā determinata die; quia cum fidejussor possit ignorare, an debitor solverit, nec ne, debet interpellari, non solum, ut solvat, sed etiam debet ei notificari, quod debitor non solvit in termino, *Cæsar de Graff. decis. 1. de fideicom. num. 6.*, *Ubert. de citat. c. 6. num. 65. Baver. de mora p. 3. num. 9. V. 8. tempore.*

35 Fallit vigesimosecundò, si obligatio es set colata in diem, non vero solutio, quia non statim, quis constituitur in mora, accepit obligari per ea, quæ dixi supra num. 6.

36 Fallit vigesimotertiò, in casu pensionis Ecclesiæ solvenda, in terminis statutis in Bullis Pontificiis, reservato accessu, & regressu, in casu non solutionis ad effectum, ut scilicet sit locus accessui, & regressui, non sufficit omissio solutionis statuto tempore, sed ulterius requiritur monitio, & interpellatio, quia hujusmodi regressus non datur, nisi concurrat protervia, & protervia non concurrit, nisi facta interpellatione. *Rota decis. 311. p. 5. divers. post quam Pigant. ad stat. Ferr. tom. 2. rub. 127. num. 37.*

37 Fallit vigesimoquartò, in alio casu pensionis, quo beneficiarius monitus fuisset solvere pensionem decursam, cum assignatione termini, sub poena excommunicationis ipso facto incurrenda; nam per solum termini lapsum, non incurrit excommunicationem, sed requiritur nova creditoris instantia, & declaratio Judicis, quia talis incursus excommunicationis, pendet à voluntate pensionarii, quarè necesse est, ut nova monitione, instantia, & declaratione, suam voluntatem declarat, quod non solum valet pro foro externo, sed etiam pro foro conscientiæ; quia debi-

33 Fallit vigesimò, ubi obligatio in diem inita esset pacto nudo, idest sine ulla juris

debitor humano modo, id est per extrinsecam manifestationem, debet esse certus de voluntate creditoris, à qua pendet incursum, ita post *Navaram Couariviam*, *Svarez Filiuc Alterium*, sustinet *Bonacina de censur. in particular: extra bullâ Cœn. disp. 2. q. 1. p. 1. num. 11.*, contrarium sustinet *Gigas. de pens. q. 77.*, *Navara de elect. fori sec. 1. q. 5. num. 10.*, aliqui relati per *Sayr. de cens. lib. 1. c. 11. num. 20.*, *Barbosa Praxi exigendi pensionem p. 1. q. 8. num. 32.*, prima tamen sententia est valde tuta, & optimè rationi innixa, id est tenenda.

38 Fallit Vigesimoquinto, in minore, à quo non solum ex lapsu diei, sed neque ex interpellatione sibi facta incurritur mora, negligentia, aut contumacia si careat Curatore, latè *Ubert. de citat. c. 14. num. 440.*, & seqq., & a 16. num. 131., *Baver. de mora p. 3. num. 10. V. decimo tempore*,

39 Fallit Vigesimosextò, quo ad factum, & executionem devolutionis honorum Emphiteuticorum, casu quo possessores per annum, & mensem non curaverint petere, & accipere Investituras, quia licet ipso facto cadant, & bona devolvantur ad Ecclesiam, neque opus sit declaratione, quo ad ipsam devolutionem, tamen quo ad factum, & exe-

gutionem, requiritur interpellatio, quia in facto debet apparere de negligentia, *Pigant. ad Stat. Ferræ. tom. 2. rub. 127. num. 35. vers. dicitur autem*.

40 Quæri solet utrum ex generali citatione, vel proclamate per edictum, quo citentur, quicumque sua putaverint interesse, si aliqui in termino assignato, neglexerint comparare, Jure suo priventur? & resolvit *Cephal. consil. 29. num. 24.*, quod cum hoc non habeatur in Jure expremum, & alioquin talis privatio sit res odiosa, ac consequenter restringenda c. *odia de reg. Jur. in 6.*, ex tali negligentia non privari Jure suo, tenendum esse, tamquam contra æquitatem; tunc quia potest semper se tueri, non comparuisse, quia sciebat jura sua salva fore, *ad allegata per Antonium Gobium consultat. decisivo 53. nu. 24.*, & hoc certum, si aliquam verissimilem excusationem habeat, ut absentiæ, minoritatis, & alias de quibus, *Ubert. de citat. c. 7. num. 390.*, sicut etiam hoc certum dicit, si elapso termino, compareat tamen antequam Judex interloquendo imponat silentium, *Felin. in c. gratum sub. num. 3. de officio Judic. delega.*, ubi tres excipit casus ibi videndos.

ARTICULUS V.

An, & quando ad moram, & negligentiam incurrendam, requiratur interpellatio, ubi in obligatione non est apposita dies certa.

1 Uamquam de Jure verum sit, quod obligatio, absque temporis præfinitione, obligat ad statim l. in omnibus 14., ubi *Cagnol. ff. de reg. Jur.*, attamen cum plures possint contingere excusationes, id est non solvendo statim, non dicitur in mora, aut negligens; quarè regula est, quod post interpellationem Judex arbitrio suo regulato, statuat tempus, infra quod solvat, alias fieret negligens. *Menoch. de arbit. Judic. casu 27.*, *Cagnol. in l. in omnibus 14. de reg. Juris.*

2 Regula ergo est, quod ubi non est dies certa, apposita in obligatione, requiratur in-

terpellatio l. *Titia. Sejo. 5. Usuras. ff. de leg. 2.*, l. *mora ff. de usur.*, *Bald. in l. non ignorat C. de fruct. & lit. expensis.*, *Abbas. in c. licet el. 1. de sim.*, *Sylvester. vers. mora num. 1.*, *Azor. p. 3. l. 4. c. 34. q. 2.*, *Felin. in c. si autem num. 3. de rescript.*, *Bartol. consil. 98. lib. 2.*, Tum quia in omnibus factis negativis, necessaria est interpellatio, & monitio; *Rota decis. 26. num. 5.*, *decis. 236. num. 3. p. 2. Divers.*, *Pigant. ad Stat. tom. 2. rub. 127. num. 38. V. & in omnibus*, ubi num. 40., Quod ignorantia præbet justam excusationis causam; sive requiritur interpellatio, quoties lex loquitur negativè, ut si non fecerit, si non dederit, puniatur &c., *Valerius de different. utriusque fori*

fori V. *lex differentia 4.*, tunc quia, cum dies est incerta, non est major ratio, quod committatur mora hodie, quam cras, hoc anno, quam altero, & dies incerta æquiparatur conditioni l. *dies incerta ff. de condit.*, & demonst., Ad tollendam igitur hanc indifferen- tiam, & ponendam majorem rationem requiritur interpellatio; tunc etiam quia debitor semper potest se excusare cum tali incertitudine diei; ubi autem competit excusatio, ibi nec mora, nec negligentia incurritur *reg. 60.*, non est in mora, qui potest exceptione legitima se tueri de *reg. jur. in 6.*, l. *si quis solutione ff. de Usur.*, Interpellatur ergo debitor, ut sciat, vel scire debeat, quando teneatur, *Gales. de obligat. cameral. q. 4. num. 17.*, *Rota decis. 124. n. 11. impressa post Zachiam de oblig. Cam.*, *Baverius tract. de mora*, quam sententiam in puncto juris, dicit veriorem *Bertazol. de claus. instrum. claus. 4. glos. 11. num. 1. vers. contrarium tamen*, requiritur pariter interpellatio, ex iisdem rationibus, quando obligatio est de solvendo ad omne beneplacitum, & voluntatem alterius. *Rota coram Panpbilio Decis. 31. num. 8. impressa post Zachiam de oblig. Cam.*

3 Id est executor datus, ut provideat negligentie Capitulo, eo quia non est dies certa, non potest providere, quin prius assignet competentem terminum Capitulo, cum monitione, alias &c., ut declarat *tex. in c. si Capitulo de concess. Præb. in 6.*, ubi *glos. notat*, quod alias Capitulum posset appellare, & facit *tex. in c. si tibi absenti de Præb.*, & *dignit. in 6.*, Constituitur etiam in mora, & negligentia per litis contestationem, per quam juditium dicitur cæptum. *Alex. in l. vinum ff. si certam pet.*, *Baverius de mora p. 3. num. 13.*, ubi n. 15. limitat, id habere locum si reus contestaretur item, confitendo debitum; secus si negando; quia in hoc casu, à die citationis, & libelli censem constitutus in mora, & negligentia, *Bald. in l. ædita C. de ædendo*, *Roman. singular. 413.*

4 Prærequisita interpellatio sufficit, sive judicialis, sive extrajudicialis sit l. *qui. Romæ 5. Cobæredes ff. de verb. oblig.*, *Ubert. de citat. c. 6. num. 56.*, *Menoch. de arbit. Jud. c. 220. num. 25.*, *Jason in l. vinum ff. si certum pet. n. 15.*, *Magon. decis. Florent. decis. 103. num. 3.*, *Barb. ad l. si mora num. 10. ff. solut. matri.*, quod dictum certum est, quo ad forum conscientiæ, at quo ad forum externum, dis-

tinguit *Salyc. in l. nuda C. de contrab.*, & com- mit. *Stipul.*, quod in pacto vestito, sufficit ex- trajudicialis; in pacto vero nudo necessariò requiritur interpellatio judicialis, nec sufficiat extrajudicialis per tex. in d. l. *nuda*.

5 Immò quod sufficiat interpellatio per verba enuntiativa, *Socin. colebt. reg. Jur. litera 1. reg. 17.*, *Magon. d. decis. 103. num. 3.*, *Leoncil. decis. 92. num. 1.*, maximè si debitor sit persona, cui debeat reverentia, & quod sufficiat per verba incitatoria, & indicativa propriæ indigentæ creditoris, etiam per modum narrationis, *Vivius com. opin. p. 2. opin. 523. num. 2. 3. 4.*, *Baverius de mora p. 1. n. 35.*

6 Verùm tamen est, quod non quælibet simplex interpellatio sufficit, ad constituendum in mora, & negligentia, sed requiri- tur interpellatio cum præsentatione, & reali exhibitione jurium, ex quibus interpellatus doceri, & instrui possit, *Tiraquell. de retr. convent. 6. 4. glos. 6. num. 5.*, *Peregrin. de fi- deicom. art. 9. num. 79. ad finem.*

7 Facta interpellatione, non statim debitor incidit in moram, & negligentiam, sed post tempus, arbitrio prudentis Judicis, qui arbitrabitur, considerato opere faciendo, loco, tempore, & ceteris circumstantiis; l. *quod dicimus l. Ratum ff. de solut.*, *Rota coram Gipso im- pressa post Zach. de oblig. cam. decis. 20. num. 10.*, *Cagnol. in l. in omnibus 13. num. 1. ff. de reg. Jur.*, *per glos. selemnum in l. Emilius in V. restitu ff. de minor. Decis. in eodem l. in omnibus ff. de reg. Jur.* quia valde iniquum esset, quem eodem tempore simul obligari, & in mora constitui; *Menoch. de arbitr. Judic. c. 36.*, *Farinac. repert. Judic. q. 75. nu. 16.*, *Baverius de mora p. 3. nu. 1.*

8 Interpellatio enim est initum moræ, nō autem ipsa mora; *Coccin. decis. 1088. nu. 1.*, ubi quod mora paulatim nascitur, ex interpellatione, eique conjunctus est temporis lapsus.

9 Quam tamen moderationem limitat *Cagnol. loco citato num. 4.*, & 4., primò in præcario, quod statim præcisè revocari potest, quia hoc est de natura præcarii; id est statim post interpellationem, incurrit moram; secundò in casu quo hodie, seu determinata die promisisti solvere; sed iste casus spectat ad dicta, superiori articulo de die certa.

10 Et quandoque unica interpellatio non sufficit, ad constituendum morosum, & ne- gligentem, sed plures requiruntur, ut in casu de superiore convincendo de negligen- tia, tunc tria requiruntur monitio c. 1. de supl. negl.